

ŠPILJA DOLAČA

Piše: Domagoj Tomašković
Speleološki klub „Samobor“ - Samobor

Penje na 750-om m špilje foto: Alen Kirin

Od 11. do 13. 11. 2011. ekipa u sastavu Ilija Rašić, Andrej Turina, Saša Minihofer, Domagoj Tomašković (SK Samobor) i Ana Bakšić (SO PDS Velebit) istražila je i topografski snimila zadnje metre u špilji Dolača, okončavši tako 15-godišnje istraživanje tog ekstremno uskoga speleološkog objekta. Konačnom duljinom od 1262 m ova je špilja treća po duljini na području Žumberka, a dubinom od 155 m najdublja.

Kanal u početnom dijelu špilje
foto: Robert Baković

Špilja se nalazi 350 metara istočno od zadnjih kuća ispod sela Drašći Vrh na kraju slijepe doline. Ona je razgranata, povremeni ponor, s povremenim tokom. Formirana je u trijaskom dolomitu. Kanali su zbog slabije topivosti dolomitnih stijena obično vrlo uski i visoki desetak metara, a proširenja i dvorane nalazimo samo na sjecištima većih pukotina. Zabilježen je eliptičan presjek gornjeg dijela kanala što upućuje na inicijalno freatsko životno razdoblje ove špilje. Ovaj je dio sačuvan uslijed naglog spuštanja razine vode, što se također očituje u vertikalnoj promjeni presjeka u oblik ključanice. Donji dio presjeka obično je oštar, a najniži su dijelovi često isprani što upućuje na povremene bujice i trenutačne vadozne uvjete. Pružanje Dolače mijenja se, već pogledom na tlocrt uočavamo njezin „cik-cak“ uzorak. Od ulaza do Rižine dvorane slijedi smjer sjeverozapad – jugoistok (SZ – JI), nakon čega skreće u smjer sjeveroistok – jugozapad (SI – JZ) do iza Ceker sifona kada se opet vraća prvotnom smjeru (SZ – JI) do iza 4. skoka. Od Ementalera do kraja opet slijedi smjer SI – JZ.

Za postojanje špilje saznalo se od zagrebačkih arheologa, a istraživanja su započeta u listopadu 1996. U prvom su istraživanju sudjelovali Tomica Rubinić, Ilija i Gordana Rašić, SK Samobor, i član SO PDS Velebit Siniša Rešetar. Tom je

prilikom prijeđeno 170 m špilje i došlo se do Zubinija, prvoga teškog detalja. Dalje je špilja pokazala svoje pravo lice, slijedi 20 metara meandra uskog 20 – 25 cm koji završava dvoranom dimenzija 8 x 5 m. Nastavak je jednako uzak kanal duljine 25 metara i sljedeća dvorana. Nakon nje valjalo se spustiti 13 m uskim meandrom. Ti su se dijelovi prolazili oko dva sata. U sljedećim istraživanjima tijekom 1997. špilja je istražena i

Sifon foto: Tamara Mihoci

nacrtna u duljini od 500 m do sitastog sifona, tadašnjega kraja, jer se zbog nakupine grančica i smeća na dnu, te nanesenog mulja i blata na stijenama kanala mislilo da se voda dalje gubi kroz manje pukotine.

Krajem 1997. za sušnog razdoblja uspelo se uz kopanje šljunka proći sifon i ući u dugačak i nizak kanal. „Sifon“ odnosno kadica koja je veći dio

Sušenje čarapa u bivku foto: Domagoj Tomašković

godine bila puna vode, a djelomično je znala presušiti samo u najsušnijim razdobljima i voda koja povremeno teče špiljom predstavljali su najveću smetnju daljnjem istraživanju i razlog zašto se sifon uspješno proći samo šest puta. U tim je istraživanjima nacrtano dodatnih 120 m kanala i ustanovljeno je da špilja ide dalje. To saznanje motiviralo je za istraživanje svakog novog samoborskog speleologa, to više što je tradicionalno prvi izlet na školama i prvi susret s čudesnim svijetom podzemlja bila upravo Dolača.

Nakon intenzivnih akcija 2009. kadica je razbijena i proširen je kanal iza nje pa je time omogućen nesmetan prolazak dalje. Počela su mukotrpa napredovanja dalje u unutrašnjost špilje,

koja su znala trajati i po dvadesetak sati i predstavljala su težak psihofizički napor za istraživače. Istraživanje je dodatno komplicirao pronalazak četiriju skokova, pa je uza sve potrepštine i vodu koja u cijeloj špilji nije za piće valjalo nositi i opremu za penjanje.

Zato smo odlučili uspostaviti bivak na 800-tom metru špilje. Jedino je prikladno mjesto bio pet metara dugačak a metar i pol širok kanal prekriven šljunkom. Put do tog mjesta u prosjeku je trajao pet sati.

Perspektive za nastavak istraživanja postoje. Završni dio špilje ne daje odgovor na pitanje kamo oteču katkad i velike količine vode. Možda u usku neprolaznu pukotinu pri kraju špilje? Pretpostavljamo da voda iz špilje oteče u dolinu Slapnice, što bi se trebalo dokazati trasiranjem. Kanali su na pojedinim mjestima visoki i do 18 m pa postoje mogućnosti istraživanja ispenjavanjem, a naročito što postoje indicije da je nadsloj na pojedinim mjestima vrlo tanak. Pa možda postoji i drugi ulaz?

LITERATURA

Rašić I., 2000: *Istraživanje žumberačkog podzemlja, Špilja „Dolača“ kod Drašćeg vrha*, Žumberački Krijes, I, str.144-150

Rašić I., 2000: *Žumberačko podzemlje – Špilja Dolača kod Drašćeg vrha*, Speleozin br. 13, str. 28-30, Karlovac

Andrej – čovjek za suženja foto: Nenad Buzjak

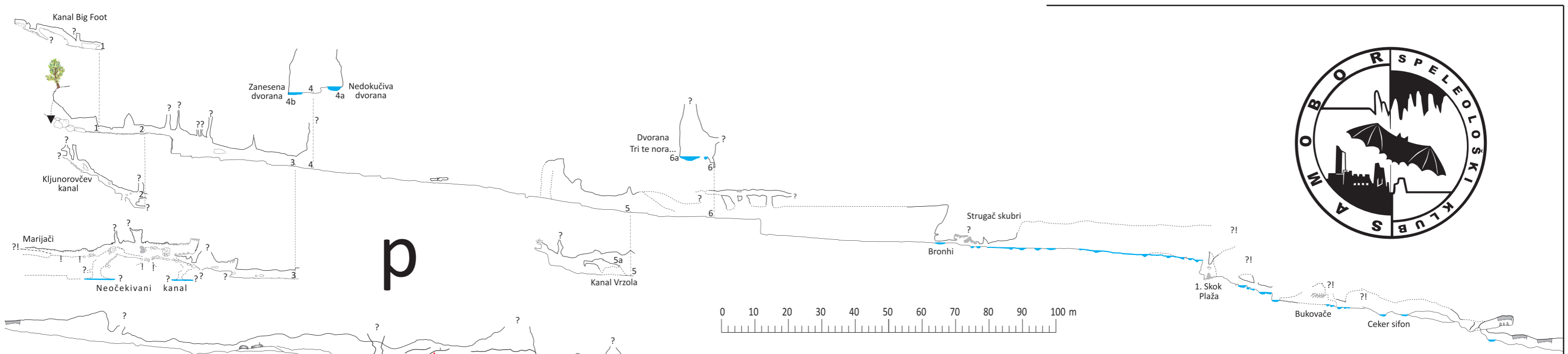
DOLAČA CAVE IN ŽUMBERAK MOUNTAIN

Exploration began in October 1996 following information about a cave from some Zagreb archaeologists. The first explorers were Tomica Rubinić, Ilija and Gordana Rašić from the Speleological Club Samobor and the member of the Speleological Section of the University Mountaineering Society Velebit Siniša Rešetar. They surveyed 170m of the cave and reached the Zubini (teeth of stone), the first difficult spot. Twenty metres of a 20-25cm wide meander which ends with a chamber 8 x 5m. An equally narrow 25m long passage leads to another chamber. After this chamber a narrow meander goes down for 13m. It took two hours to go through those passages. During the next exploration in 1997 the cave was surveyed and mapped to 500m in length, ending in a syphon which was believed to be at the time to be the end as it consisted of small fissures, choked with mud and rocks, though which the water disappeared.

At the end of 2011 four members of the Speleological Club Samobor and one member of the Speleological Section of the University Mountaineering Society Velebit surveyed the last few meters of the Dolači Cave and thus ended 15 years of the exploration in this extremely narrow cave. At 1262m long, this cave is the third longest cave in the Žumberak area and is the deepest one at -155m.

Transport opreme gore-dolje foto: Tamara Mihoci

SPIJLA DOLAČA DRAŠČI VRH, ŽUMBERAK

DULJINA: 1262 m
HORIZONTALNA DULJINA: 1171 m
DUBINA: 155 m
VISINSKA RAZLIKA: 163 m

TOPOGRAFSKI SNIMILI: Rubinić T., Rašić I., Tomašković D., Bakšić A.
RAČUNALNA i GRAFIČKA OBRADA: Rubinić T., Minihofer S., Tomašković D.

